

УДК 343.343.5

Александрова А.Ю.

ад'юнкт

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ДОСВІД КРАЇН ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ У СФЕРІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Проаналізовано кримінальне законодавство пострадянських країн щодо кримінально-правової заборони ухилення від призову за мобілізацією та визначено шляхи використання у КК України та інших законодавчих актах позитивного досвіду його застосування.

Ключові слова: злочин, покарання, мобілізація, ухилення від мобілізації, обороноздатність країни, військова агресія.

Aleksandrova A.Yu. Experience of post-soviet countries in the field of ensuring conscription and mobilization. The criminal legislation of the post-Soviet countries (the Criminal Code of the Republic of Armenia, the Republic of Azerbaijan, the Republic of Belarus, Georgia, the Republic of Kazakhstan, the Kyrgyz Republic, the Republic of Latvia, the Republic of Lithuania, the Republic of Moldova, the Republic of Tajikistan, the Republic of Turkmenistan, the Republic of Uzbekistan, the Republic of Estonia) evasion from the call for mobilization and the ways of using the Criminal Code of Ukraine and other legislative acts of the positive experience of its application are determined.

It was established that only in the Criminal Code of the Republic of Armenia, Georgia, the Kyrgyz Republic and the Republic of Uzbekistan, for evasion from the call for mobilization and for other similar crimes, alternative punishment is provided for - penalty, public and corrective labor, arrest. In all others, only imprisonment. The absolute majority of the Criminal Code considered by the generic object of crime, which includes the evasion of the call for mobilization, determines the order of management.

The object of the crime in most of the Criminal Code of the post-Soviet countries is the order of governance, at least - state security. A certain system in the criminal laws of other countries regarding the definition of the object of evasion from the call for mobilization was not found.

It is proved that the quality of the criminal defense of the country directly depends on its "military experience": the presence during a certain historical period of the development of military defensive actions or an active armed conflict positively affects the norms of the criminal law, which were applied at this time.

Keywords: *crime, punishment, mobilization, evasion from mobilization, defense capability, military aggression.*

Постановка проблеми. Дослідження того чи іншого явища видається неповноцінним без вивчення наукових і практичних досягнень у сфері права інших країн, тим паче наближених до України за своєю правовою системою. Такі надбання допомагають визначити найбільш досконалі в техніко-юридичному аспекті, актуальні, апробовані протягом тривалого часу застосування, узгоджені з визнаними міжнародними актами положення кримінального, кримінального процесуального законів, які можуть урахуватися під час подальшого удосконалення вітчизняного законодавства [1, с. 134].

Визначення схожості та відмінності кримінальних кодексів України та більшості інших держав Європи мають закономірний характер. Схожість стосується структури Загальної й Особливої частин цих кодексів, змісту багатьох інститутів та конкретних положень кримінального права, що свідчить про розвиток кримінального законодавства у зазначених державах під впливом: однакових факторів політичного, економічного, соціального, культурного, правового тощо характеру; відповідних актів міжнародного та загальноєвропейського законодавства; взаємних запозичень. Існуюча відмінність у регулюванні тих або інших інститутів чи положень може розглядатися лише як наслідок впливу на його розвиток специфічних факторів різного характеру, як-от: національна самобутність у сфері правових звичаїв і традицій, що знайшли відображення в сучасному законодавстві; різні доктринальні і політичні підходи при визначенні окремих питань; різне значення судової практики при формуванні законодавства [2, с. 12–13].

Порівняльно-правові дослідження не повинні обмежуватися лише доктриною, судовою практикою і кримінальним законодавством зарубіжних держав. Необхідно комплексно досліджувати їх кримінально-правову політику в усій її багатоманітності [3, с. 346].

Нам залишається погодитися із такими твердженнями та з використанням порівняльно-правового методу пізнання об'єктивної дійсності встановити спільні та відмінні ознаки складу злочину, передбаченого ст. 336 КК України, з аналогічними або схожими нормами КК зарубіжних країн з тим, щоби виявити певний позитив та окреслити можливі шляхи його використання в Україні.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання кримінальної відповідальності за злочини у сфері недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації висвітлювали у своїх працях А.О. Данилевський, Ю.О. Данилевська, А.П. Мозоль, Р.С. Орловський, О.О. Пащенко, А.М. Притула, Є.Л. Стрельцов, В.В. Федосєєв, М.І. Хавронюк, В.В. Шаблистий та інші. Але з огляду на події останніх років у нашій країні та наявну практику застосування ст. 336 КК України, значний інтерес та новизну буде мати дослідження зарубіжного досвіду кримінально-правового забезпечення призову та мобілізації з урахуванням зобутків указаних та інших дослідників.

Мабуть правильним буде вказати на те, що подібна робота буде проводитися за такими критеріями, як родовий об'єкт злочину, склад злочину та сан-

кції. На нашу думку, саме так можна отримати максимально можливу корисну інформацію про напрямки удосконалення ст. 336 КК України чи взагалі потребу у цьому.

Метою статті є аналіз кримінального законодавства пострадянських країн щодо кримінально-правової заборони ухилення від призову за мобілізацією та визначення шляхів використання у КК України та інших законодавчих актах позитивного досвіду його застосування.

Враховуючи близькість систем права пострадянських країн, то і досліджувати спочатку будемо їх кримінальні закони, а потім усі інші в алфавітному порядку. Одразу зауважимо, що актуальність кримінального закону певної країни буде оцінюватися з певним ступенем ймовірності його чинності, оскільки використовуємо не мову оригіналу, а переважно російськомовний переклад.

Виклад основного матеріалу. Глава 30 «Злочини проти порядку управління» КК Республіки Вірменія [4] у ст. 327 передбачає відповідальність за ухилення від проходження строкової військової служби, тренувальних зборів або мобілізації:

1. Ухилення від чергового призову на строкову військову службу, від тренувальних зборів або мобілізації при відсутності законних підстав для звільнення від цієї служби –

карається штрафом у розмірі від трьохсоткратного до п'ятисоткратного розміру мінімальної заробітної плати, або арештом на строк не більше двох місяців, або позбавленням волі на строк не більше двох років.

2. Те саме діяння, вчинене:

1) шляхом заподіяння собі тілесного ушкодження або симуляції захворювання;

2) шляхом підробки документа або обману, – карається арештом на строк від одного до трьох місяців або позбавленням волі на строк від одного до п'яти років.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені під час воєнного стану, війни або в бойовій обстановці, –

караються позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років.

Ст. 328 Ухилення від виконання повинностей або від сплати податків під час війни

Ухилення від трудової мобілізації або виконання інших повинностей під час війни, а також від сплати податків –

карається арештом на строк від одного до трьох місяців, або позбавленням волі на строк не більше чотирьох років.

Як бачимо, країна, яка з початку 90-х років «мала досвід» ведення війни, запропонувала достатньо позитивні речі для забезпечення своєї обороноздатності.

По-перше, майже усі способи ухилення незалежно від суб'єкта розміщено в одній статті, по-друге, кваліфікованим або особливо кваліфікованим видом таких злочинів є час або спосіб, що заслуговує уваги.

Законодавець Республіки Азербайджан у розділі 34 КК [5] «Злочини

проти порядку управління» передбачив ст. 321 «Ухилення від проходження військової служби»:

321.1. Ухилення без законних підстав від чергового призову на військову службу або від призову за мобілізацією, з метою ухилення від проходження військової служби, –

карається позбавленням волі на строк до двох років.

321.2. Ті самі діяння, вчинені у воєнний час, –

караються позбавленням волі на строк від трьох до шести років.

Як бачимо, дуже схожа норма на попередню, особливо в частині більш суворішої відповідальності за ухилення у військовий час. Знову ж таки, країна – «військовий опонент» розглянутої вище.

КК Республіки Білорусь [6] у Розділі XIV «Злочини проти військової служби» Глави 36 «Злочини призовників та військовозобов'язаних» у ст. 434 «Ухилення від призову за мобілізацією» передбачає:

Ухилення від призову на військову службу з мобілізації або від призову на військову службу у воєнний час –

карається позбавленням волі на строк від двох до семи років.

Ось тут вже стаття дуже схожа на нашу – в країні не було особливого періоду, а тому і стаття про його забезпечення не застосовується. Звідси напрошується проміжний висновок про те, що кримінально-правове забезпечення призову та мобілізації залежить від наявності чи відсутності у тій чи іншій країні досвіду захисту свого суверенітету за допомогою армії.

Разом з тим статті КК Республіки Білорусь про екстремізм з'явилися після подій в Україні 2013–2014 років, що наводить на невтішний висновок про аналогічні прагнення білоруського законодавця вирішити гострі соціально-економічні проблеми в країні засобами кримінальної репресії.

Грузія, яка у 2008 році зазнала військового вторгнення, у своєму КК [7] передбачила таке. Глава XI «Злочини проти порядку управління» у ст. 357 «Ухилення військовозобов'язаних осіб від навчальних або військових зборів» передбачає:

1. Ухилення військовозобов'язаних осіб від навчальних або військових зборів, –

карається штрафом або суспільно корисною працею на строк від ста вісімдесяти до двохсот двадцяти годин, або арештом на строк від двох до чотирьох місяців.

2. Те саме діяння, вчинене у воєнний час або під час надзвичайного стану, – карається позбавленням волі на строк до п'яти років.

Ст. 358 «Ухилення від призову за мобілізацією»:

Ухилення від призову за мобілізацією, –

карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

Ст. 359 «Ухилення у воєнний час від виконання повинностей або сплати податків»:

Ухилення у воєнний час від трудової мобілізації або виконання інших повинностей або від сплати податків, –

карається штрафом або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк від одного року до п'яти років.

Звідси випливає, що ухилення від призову за мобілізацією сформульовано грузинським законодавцем таким самим чином, як і українським. Разом з тим у КК України відсутні статті про забезпечення призову або мобілізації, які вказували б на воєнний стан або бойову обстановку.

КК Республіки Казахстан [8] у Главі 5 «Злочини проти основ конституційного ладу і безпеки держави» у ст. 174 «Ухилення від призову за мобілізацією» передбачає:

1. Ухилення від призову на військову службу з мобілізації до Збройних Сил, інші війська і військові формування Республіки Казахстан –

карається позбавленням волі на строк до п'яти років.

2. Те саме діяння, а також ухилення від подальших закликів для укомплектування Збройних Сил Республіки Казахстан, вчинені у воєнний час, –

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

Знову ж таки, диференціація кримінальної відповідальності за ухилення від призову за мобілізацією здійснено залежно від часу вчинення злочину.

В КК Киргизької Республіки [9] не виявлено статті про відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією. Разом з тим інтерес становить така стаття:

Ст. 351 «Ухилення від проходження військової та альтернативної (позавійськової) служби»:

(1) Ухилення від призову на військову службу за відсутності законних підстав для звільнення від цієї служби, –

карається штрафом у розмірі від двохсот до п'ятисот мінімальних місячних заробітних плат або арештом на строк від трьох до шести місяців, або позбавленням волі на строк до двох років.

(2) Ухилення від проходження альтернативної (позавійськової) служби осіб, звільнених з військової служби, –

карається штрафом у розмірі від ста до двохсот мінімальних місячних заробітних плат або громадськими роботами на строк від ста вісімдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк від трьох до шести місяців.

КК Латвійської Республіки [10] також не містить статті про відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією, хоча передбачає відповідальність ухилення від військової служби.

Ст. 282 Ухилення від призову на обов'язкову військову службу:

(1) Ухилення від призову на обов'язкову військову службу особи, яка зобов'язана проходити обов'язкову військову службу, якщо це ухилення тривало більше десяти днів, –

карається позбавленням волі на строк до двох років або арештом, або грошовим штрафом до шістдесяти мінімальних місячних заробітних плат.

(2) Ухилення від призову на обов'язкову військову службу шляхом заповідання собі тілесного ушкодження або симуляції хвороби, підроблення документів чи іншого обману, –

карається позбавленням волі на строк до п'яти років.

Позитивним моментом тут є конкретний строк ухилення та способи ухилення.

КК Литовської Республіки [11] знову ж таки не забезпечує мобілізацію військовозобов'язаних, проте передбачає таке.

Ст. 314 Ухилення від призову на обов'язкову військову службу

1. Призовник, який ухиляється від призову на обов'язкову військову службу шляхом порушення свого здоров'я, симуляції хвороби, підробки документів або іншим обманом, –

карається арештом або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Призовник, який ухиляється від призову на обов'язкову військову службу, якщо відсутні ознаки, передбачені частиною 1 цієї статті, вчинив кримінальний проступок і карається штрафом або арештом.

Ст. 315. Ухилення від призову на військову службу у воєнний час

Призовник або воїн активного резерву, які ухиляються від призову на військову службу під час воєнного стану, –

карається позбавленням волі на строк до п'яти років.

Ст. 316 Ухилення від виконання обов'язків військової служби

1. Призовник, який ухиляється від виконання обов'язків військової служби шляхом порушення свого здоров'я, симуляції хвороби, підробки документів або іншим обманом, –

карається позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Призовник, який вчинив діяння, передбачене частиною 1 цієї статті, під час воєнного стану або при виконанні бойового завдання, або якщо це діяння спричинило тяжкі наслідки, –

карається позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років.

Можливо, кращим кримінально-правовим забезпеченням призову та мобілізації характеризується КК Республіки Молдова [12], оскільки у ньому є навіть визначення поняття військового часу. Так, глава XIII «Значення деяких термінів або висловів у цьому кодексі»:

Ст. 127 Військовий час

Під військовим часом розуміється період з моменту оголошення мобілізації або початку військових дій до моменту переходу армії до мирного положення.

Глава XVII «Злочини проти публічної влади та безпеки держави» передбачає таке.

Ст. 354 Ухилення від призову за мобілізацією

(1) Ухилення від призову за мобілізацією до лав збройних сил, – карається позбавленням волі на строк від 2 до 5 років.

(2) Те саме діяння, вчинене у воєнний час, –

карається позбавленням волі на строк від 5 до 10 років.

Ст. 356. Ухилення у воєнний час від виконання повинностей

Ухилення у воєнний час від трудової мобілізації або виконання інших повинностей, –

карається позбавленням волі на строк від 1 року до 5 років.

Тут ми маємо чітке кримінально-правове значення військового часу, ухилення від мобілізації під час якого є тяжким злочином. Можливо, таку диференціацію слід запровадити і в Україні.

В КК Республіки Таджикистан [13] у Главі 31 «Злочини проти порядку управління» у ст. 344 «Ухилення від призову за мобілізацією» передбачено:

Ухилення від призову за мобілізацією до лав Збройних Сил Республіки Таджикистан, –

карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

Як бачимо, стаття аналогічна ст. 336 КК України, а тому просто констатуємо її наявність.

КК Республіки Туркменістан [14] у Главі 25 «Злочини проти порядку управління» у ст. 219 «Ухилення від призову на військову службу» передбачає:

(1) Ухилення від призову на військову службу за відсутності законних підстав для звільнення від цієї служби, –

карається виправними роботами на строк до двох років або позбавленням волі на строк до двох років.

(2) Те саме діяння, вчинене за допомогою заподіяння собі тілесного ушкодження або шляхом симуляції хвороби, за допомогою підробки документів чи іншим обманним шляхом, –

карається позбавленням волі на строк від одного року до чотирьох років.

(3) Ухилення від призову на військову службу з мобілізації або у воєнний час, –

карається позбавленням волі на строк від трьох до десяти років.

Туркменський законодавець помістив усі види ухилення від військової служби чи мобілізації в одній статті, що у такому випадку навряд чи можемо визнати позитивним. По-перше, ухилення від призову на військову службу юнаків є злочином невеликої тяжкості, у воєнний час – тяжким. Звичайне ухилення від призову за мобілізацією прирівняне до ухилення від призову на військову службу у воєнний час. Така стаття КК явно не містить певного позитиву для можливого запозичення.

КК Республіки Узбекистан [15] у Главі XV «Злочини проти порядку управління» (ст.ст. 217–229) у ст. 225 «Ухилення від військової або альтернативної служби» передбачає:

Ухилення без поважної причини від призову на строкову військову або альтернативну службу, зарахування на службу в мобілізаційний призовний резерв чи проходження служби в резерві Збройних Сил Республіки Узбекистан, вчинене після застосування адміністративного стягнення за таке саме діяння, –

карається штрафом до 50-ти розмірів мінімальної заробітної плати, обов'язковими громадськими роботами до трьохсот годин або виправними роботами до двох років.

Ті самі дії, вчинені:

- а) шляхом спричинення собі тілесного ушкодження;
- б) шляхом підроблення документів чи іншого обману, –

караються штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обов'язковими громадськими роботами від трьохсот до трьохсот шістдесяти годин, або обмеженням волі від одного року до трьох років або позбавленням волі до трьох років.

Ухилення громадян від призову за мобілізацією у Збройні Сили Республіки Узбекистан (курсив наш. – А.А.)

– карається обмеженням волі від трьох до п'яти років або позбавленням волі від трьох до п'яти років.

Привертає на себе увагу той факт, що ця стаття змінювалася три рази: 2003, 2015 та 2017 років. По-перше, безальтернативне позбавлення волі за такі злочини доповнено іншими видами покарань. По-друге, найсуттєвіші зміни відбулися у 2017 році (штрафи збільшено, додано громадські роботи, виключено одну частину) – з певним ступенем ймовірності стверджуємо, що це викликано збройною агресією РФ проти України та бажанням узбецького законодавця забезпечити призов і мобілізацію до власної армії у випадку посягання на його територію.

Разом з тим категорично не погоджуємося із ганебною практикою дії у ХХІ столітті адміністративної преюдиції – не можна людину притягати до кримінальної відповідальності за сукупність адміністративних правопорушень. На жаль, по окремих статтях і в КК України це спостерігається.

Вже нечинний КК Естонської Республіки [16] у ст. 782 «Ухилення від призову за мобілізацією» передбачав:

(1) Ухилення від призову за мобілізацією в Сили оборони Естонської Республіки, –

карається позбавленням волі на строк до двох років.

(2) Те саме діяння, а також ухилення від чергового призову на дійсну службу в Силах оборони, вчинені у воєнний час, –

караються позбавленням волі на строк від одного року до п'яти років.

Знову ж таки – військовий час – окремий склад злочину для ухилення від призову за мобілізацією.

Прийнятий Пенітенціарний кодекс на заміну КК Естонської Республіки [17] у Розділі 5 «Винні діяння проти обороноздатності держави» у ст. 254 «Невиконання наказу про мобілізацію і ухилення від служби в Силах оборони» передбачає:

(1) Необґрунтоване невиконання військовозобов'язаним наказу про мобілізацію або розпорядження про мобілізацію, повідомленого в мирний час, –

карається грошовим стягненням або тюремним ув'язненням на термін до одного року.

(2) Те саме діяння, вчинене у воєнний час, а також ухилення від служби в Силах оборони у воєнний час, –

карається тюремним ув'язненням на термін від одного року до п'яти років.

Новий кримінальний закон Естонії не передбачає кримінальної відповідальності за ухилення від призову за мобілізацією для усіх громадян, а тільки для військовослужбовців. Мабуть, це є правильним рішенням, враховуючи кількість населення та територію цієї країни. В КК інших країн Балтії також не передбачено кримінальну відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією для усіх громадян, тобто військовозобов'язаних. Таку відповідальність передбачено тільки для військовослужбовців.

Висновки. Отже, лише в КК Республіки Вірменія, Грузії, Киргизької Республіки та Республіки Узбекистан за ухилення від призову за мобілізацією та за інші подібні злочини передбачено альтернативні позбавленню волі види покарань – штраф, громадські та виправні роботи, арешт. В усіх інших – виключно позбавлення волі.

Абсолютна більшість КК розглянутих країн родовим об'єктом злочинів, до яких віднесено ухилення від призову за мобілізацією, визначає порядок управління.

Так, об'єктом злочину у більшості КК країн пострадянського простору є порядок управління, рідше – державна безпека. Певної системи у кримінальних законах інших країн щодо визначення об'єкта складу ухилення від призову за мобілізацією не виявлено.

Доведено, що якість кримінально-правового забезпечення обороноздатності країни прямо залежить від її «військового досвіду»: наявність протягом певного історичного періоду розвитку військових оборонних дій чи діючого збройного конфлікту позитивно впливає на норми кримінального закону, що були застосовані у цей час.

Бібліографічні посилання

1. Мілевський М. Зарубіжний досвід країн континентальної системи права у розслідуванні злочинів, пов'язаних із тероризмом // *Jurnalul Juridicnational: teorie si practica*. Грудень 2016. – С. 134–139.
2. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : дис. ... докт. юрид. наук / М.І. Хавронюк. – К., 2007. – 346 с.
3. Хавронюк М.І. Наукове осмислення правової доктрини та кримінального законодавства зарубіжних країн / М.І. Хавронюк // *Вісник Асоціації кримінального права України*. – 2013. – № 1(1). – С. 298–347 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/1_19.pdf.
4. Уголовный кодекс Республики Армения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://crimpravo.ru/codecs/arm/2.rtf>.
5. Уголовный кодекс Азербайджанской Республики / под ред. И.М. Рагимова. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2001. – 325 с.
6. Уголовный кодекс Республики Беларусь / Принят Палатой представителей 2 июня 1999 года. Одобрен Советом Республики 24 июня 1999 года / Предисловие проф. Б.В. Волженкина, обзорная статья А.В. Баркова. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2001. – 474 с.
7. Уголовный кодекс Грузии / науч. ред. З.К. Бигвава, вступ. статья В.И. Михайлова, обзор. статья О. Гамкрелидзе. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2002. – 409 с.
8. Уголовный кодекс Республики Казахстан (по состоянию на 1 января 2000 г.). – Алматы : Юрист, 2000. – 141 с.

9. Уголовный кодекс Кыргызской Республики. – Бишкек : Раритет Инфо, 1998. – 184 с.
10. Уголовный кодекс Латвийской Республики / под ред. А.И. Лукашова, Э.А. Саркисовой. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2001. – 313 с.
11. Уголовный кодекс Литовской Республики / под ред. В. Павилониса. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2002. – 304 с.
12. Уголовный кодекс Республики Молдова : Мониторул Офичиалал Р. Молдова № 72-74/195 от 14.04.2009, Мониторул Офичиалал Р. Молдова № 128–129/1012 от 13.09.2002. – Кишинев : Lavilat-Info SRL, 2009. – 144 с.
13. Уголовный кодекс Таджикистана [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://crimpravo.ru/codecs/tad/2.rtf>.
14. Уголовный кодекс Туркменистана [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://crimpravo.ru/codecs/turk/2.rtf>.
15. Уголовный кодекс Республики Узбекистан [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://lex.uz/pages/getact.aspx?lact_id=111457.
16. Уголовный кодекс Эстонии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://crimpravo.ru/codecs/est/2.rtf>.
17. Пенитенциарный кодекс Республики Эстония [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.juristaitab.ee/sites/www.juristaitab.ee/files/elfinder/ru-seadused/%D0%9F%D0%95%D0%9D%D0%98%D0%A2%D0%95%D0%9D%D0%A6%D0%98%D0%90%D0%A0%D0%9D%D0%AB%D0%99%20%D0%9A%D0%9E%D0%94%D0%95%D0%9A%D0%A1_01.05.2015.pdf.

Надійшла до редакції 16.10.2017

УДК 343.431

Басалик С.А.

викладач

*(Національна академія Державної прикордонної
служби України ім. Б. Хмельницького)*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Розглянуто окремі проблемні аспекти міжнародного співробітництва правоохоронних органів України з питань протидії торгівлі людьми. Здійснено аналіз окремих положень нормативно-правових актів України, зарубіжного та міжнародного законодавства щодо протидії торгівлі людьми. Визначено ряд аспектів неузгодженості законодавства та запропоновано шляхи вирішення проблемних питань протидії торгівлі людьми у міжнародному співробітництві.

Ключові слова: торгівля людьми, жертва торгівлі людьми, організована злочинність, міжнародне співробітництво, міжнародні правові акти.